

P. S. SCIENCE & H. D. PATEL ARTS COLLEGE, KADI

Internal Examination

M. A. Semester - III

[Mark : 40

5-10-2015]

Sanskrit - 301

[8-30 to 10-00

(कादम्बरी - महाश्वेता वृत्तांत)

1. [A] नीचेनामांथी गमे ते थेक गधअंसनो अनुवाए करो.

7

- (1) आलोक मात्रेणैवापगतश्रमो दृष्ट्व मनस्येवमकरोत् । अहो निष्फलमपि मे पुरगमुखमिथुनानुसरणमेतदालोकयतः सरः सफलतामुपगतम् । अद्य परिसमाप्तमोक्षण युगलस्य द्रष्टव्यदर्शनफलम् । आलोकितः खलु रमणीया नामन्तः । दृष्ट आहलादनीयानामवधिः । वीक्षिता मनोहराणां सीमान्तलेखा । प्रत्यक्षकृता प्रीतिजननानां परिसमाप्तिः । विलोकिता दर्शनीयानाम-वसानभूमिः । इदमुपाद्य सरः सल्लिममृतरसमृत्यादयता वेधसा पुनरुक्ततामिव नीता स्वसृष्टिः । इदमपि खल्वमृतमिव सर्वेन्द्रियाह-लादनसमर्थम् । अतिविमलतया चक्षुषः प्रीतिमुपजनयति । शिशिरतया स्पर्श सुख मुपाहरति । कमल सुगन्धितया ध्रान्णमाप्याययति । हंसमुखरतया श्रुतिमानन्दयति । स्वादुतया रसना माहलादयति ।
- (2) अथ गीतावसाने मूकीभूतवीणा प्रशान्त मधुकरमधुररुतेव कुमुदिनी सा कन्यका समुत्थाय प्रदक्षिणीकृत्य कृतहरप्रणामा परिवृत्थ स्वभावधवलया तपः प्रभावप्रगल्भया दृष्टया समाश्वासयन्तीव पुण्यैरिव स्पृशन्ती, तीर्थजलरिव प्रक्षालयन्ती, तपोभिखि पावयन्ती, शुद्धिमिव कुर्वाणा, वरप्रदानमिवोपपादयन्ती, पवित्रतामिव नयन्ती, चन्द्रापीडमाबभाषे । 'स्वागतमतिथये, कथमिमां भूमि-मनुप्रापे' महाभागस्तदुत्तिष्ठगम्यत्तमनु-भूयताम तिथित्कारः इति ।

[B] नीचेना वाक्यो असंदर्भ समजावो. (गमे ते जे)

7

- (1) आकृतिरेखानुं मापयत्यमानुषताम् ।
(2) नास्ति खल्वसाध्यं नाम तपसाम् ।
(3) बलवती हि द्वन्द्वानां प्रवृत्तिः ।
(4) अदूरकोषा हि मुनिजप्रकृतिः ।

(1)

[P.T.O.]

2. બાણના જીવન અને કવનનો પરિચય આપો.

અથવા

14

2. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

- (1) બાણની વિદ્વતા
- (2) બાણનું પ્રકૃતિવર્ણન
- (3) વસંતવર્ણન
- (4) પુંડરીકનું પાત્રાલેખન

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ છ પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો.

12

- (1) કાદંબરીના રચયિતા કોણ છે ? તમારા અભ્યાસક્રમમાં કાદંબરીનો કયો વૃત્તાંત છે ?
- (2) બાણભટ્ટની કૃતિઓ કેટલી છે ? કઈ કઈ ?
- (3) મહાશ્વેતાનાં માતા-પિતાનું નામ જણાવો.
- (4) કાદંબરી શબ્દનો અર્થ સમજાવો.
- (5) પુંડરિકના જન્મનું વર્ણન સંક્ષેપમાં કરો.
- (6) મહાશ્વેતાને રડતી જોઈને ચંદ્રાપીડ શું વિચારવા લાગ્યો ?
- (7) મહાશ્વેતાના શરીરમાં નવયૌવને કેવી રીતે પ્રવેશ કર્યો ?
- (8) કપિંજલે પુંડરિકને શો ઠપકો આપ્યો ?